संस्कृत

प्रयोग - २-भाते

प्रायश्चित्तविधिः

६७८ प्रा। ६

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(1)

प्रायश्चित्त ॥१॥

श्रीगणेशायनमः॥ अथप्रायश्चित्तविधिः॥ कर्ताकृतनित्यक्रियः त्रीनेकंवा
ध्यात्मविदंपर्षत्वेनोपविश्यकृतस्नातःशक्तोसत्वांक्लिन्नवासाः अनुजानःस
मस्तसंपदितिपठन्पर्षदंप्रदक्षिणीकृत्यधरण्यांसाष्टांगंप्रणमेत्॥ सचेलं
वाग्यतःस्नात्वाक्लिन्नवासाःसम ॥क्षत्रियोवापिवैश्योवापर्षदंकृप
तिष्ठति॥ उपस्थायततःशीघ्रमा धरणीग [illegible] नः॥
गात्रैश्चशिरसाचैवनचाकिंचिदुदाहरेत्॥ ततस्तैःप्रणिपातेनदृष्ट्वातंसमुपस्थितं शिव
न॥ वृद्धःपृच्छतिकिंकार्यंउपविश्याग्रतस्थितं॥ किंतेकार्यंवदास्माभिः ॥१॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(1A) किंवामृगयसेद्विज ॥ नत्वत्तोब्रूहि तत्सर्वं सत्यंहि गतिरात्मनः ॥ अस्माकं चै
वसर्वेषांसत्यमेवपरं बलं ॥ यदिंचेद्रक्षसेसत्यंनियतंप्राप्स्यसेशुभं ॥
पद्यागतोस्यसत्येन नत्वंशुध्यसिकर्हिचित् ॥ एवंतैः समनुज्ञातः सर्वं
५५ ब्रूयादशेषतः ॥ पापीविख्यायेत्य[illegible]धेनुंतथावृषं ॥ एवंगुणेस्यादि
पुण्यतिथौकरिष्यमाणसर्वप्रा[illegible]श्चित्तांगत्वेन गोमिथुनप्रतिनिधि
भूतंयथाशक्तिअमुकप्रत्याम्नाय[illegible]सभ्येभ्योदातुमहमुत्सृज्ये ॥ अ
मुकगोत्रस्य अमुकशर्मणः मम जन्मप्रभृतिअद्ययावत् ज्ञाता ज्ञातकामा वर
कामसकृदसकृत्कृतकायिकवाचिकमानसिकसांसर्गिकस्पृष्टास्पृ

ायश्चित ॥२॥ (2)

ष्टमुक्ताभुक्तपीतापीतसकलपातकअतिपातकउपपातकलघुपातकसं
कलीकरणमलिनीकरणअपात्रीकरणजातिभ्रंशाकरप्रकीर्णपातकानां
मध्यसंभावितानांपातकानांनिरासार्थं अनुग्रहं कृत्वाप्रायश्चित्तमुपदिशंतु
भवंतः॥ सर्वधर्मविवेक्तारो गोप्तारः सकला द्विजाः॥ ममदेहस्यसंशुद्धिं कु
र्वंतु द्विजसत्तमाः॥ मया कृतं महाघोरं ज्ञातमज्ञातकिल्बिषं॥ प्रसादः क्रिय
तांमह्यं शुभानुज्ञां प्रयच्छथ॥ पूज्यैः कृतः पवित्रोहं भवेयं द्विजसत्तमैः॥ इतिप्र
णमेत्॥ मामनुगृह्णंतु भवंतः॥ ततस्तैस्तैमुत्थाप्यतस्य शरीरद्रव्यादि
थाशक्तिमध्यमोत्तमपक्षांश्चविचार्यअस्मिन्पक्षेयंशक्त इतिनिश्चि

शिव ॥२॥

(2A)

त्य॥ करिष्यमाणसर्वप्रायश्चित्तांगत्वेन सरस्वतीपूजनं सभ्यानुवादकपूजनं
च करिष्ये॥ चंदनादिभिः संपूज्य अमुकगोत्रस्यामुकशर्मणः तव जन्म
प्रभृतीत्यादि पूर्वोक्तं निरासार्थमित्यंतं प्रपद्य सार्द्धाब्दादि प्रायश्चित्तेन गोप्र
तिनिधित्वेन अमुकप्रत्याम्नायेन स[...]दिष्टेन प्राच्यादीच्यांगत्वेन आचीर्णेन
न तव शुद्धिर्भविष्यति॥ तेन त्वं कृतार्थो भविष्यति॥ एवं अनुवादकेन त्रिरुपदेष्ट
व्यं॥ ॐ भवदनुग्रह इति कर्ता त्रिरुक्त्वा॥ अनुवादकाय यथाशक्तिरूपां दक्षिणां
दत्वा॥ प्राजापत्यप्रत्याम्नायत्वे॥ कृच्छ्रो देव्यधुतं दिने [...]वसाति[...]र्थे कि संख्या
प्लवाया त्रायोजनं तैर्थिकी जिनक रक्ष्मायाश्च गोरर्पणं॥ कृशमां ज्याकृतिरर्कवि

सक्रि४

(3)

प्रायश्चित्त प्रसुरभिस्त्वामिश्वैरेत्स्याश्रुतेःपाठोधान्यानिलाऊत्नीर्द्दशाशतंहोमोथानिष्काप
॥२॥ र्पे॥सुवर्णरूप्ययोर्निष्कं तदर्धंतदर्धंवा॥निष्कमानंमाषाः॥४॥एवमुपदिष्टंप्राय
श्चित्तंभवदनुग्रहस्तंगीकृत्यप्रणम्यपर्षदंविसृजेत्॥तस्मिन्नहनिशक्तेनो
पवासःकार्यः॥हविष्यान्नानमशक्त[illegible]तःकस्यांचिद्दिक्कायांतिथौ।४।११४।
गंगादिषु कृतमध्याह्निकोदेशकालौसंकीर्त्य[illegible]गोत्रस्यामुकशर्मणःममजन्मप्र
भृतीत्यादिपूर्वोक्तपातकानां[illegible]र्थंसार्धाब्दादिप्रायश्चित्तंसम्यैकप
दिष्टंगोप्रतिनिधिभूतंद्रव्यंअमुकप्रत्याम्नायद्वाराघूर्वोत्तरांगसाहितंदद्या शिव
नीमहमाचरिष्ये॥इतिसंकल्प्य तदंगत्वेनवपनंकरिष्ये॥यानिकानिच ॥३॥

गोनिष्क्रयभूतं

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(3A)

पापानिब्रह्महत्यासमानिच॥केशानाश्रित्यतिष्ठंतितस्मात्केशान्वपाम्यहं॥प्रा
ङ्मुखउदङ्मुखोवाकक्षोपस्थवर्जंवापयेत्॥इदंवपनंशिखामारभ्याधस्तात्कार्यं॥
पश्चात्वामपरार्के॥उदङ्मुखःप्राङ्मुखोवावपनंकारयेत्सुधीः॥केशश्मश्रुलो
मनखान्युदक्संस्थानिवापयेत्॥दक्षिणंकर्णमारभ्यघस्मार्थंपापसंचये॥शि
खाद्यंनवसंस्कारेशिखाद्यंतंशिरोवपनं॥नवसंस्कारेचूडाकरणेशिखांतंशि
खामारभ्यवामकर्णमारभ्यवामकर्णपर्यंतंवपेदित्युक्तं इत्यर्थः॥ इत्युक्तंपृ
ह्ये॥अत्रयद्यपिकेशानांपूर्वनिर्देशःतथापिआपस्तंबश्रुतौकेशपूर्वकं
ना१ निदापरंश्मश्रुपूर्वकत्वविशेषाद्यर्थात्॥श्मश्रुपूर्वकत्वमेवयुक्तमितितत्रे

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai — Joint project of the

प्रायश्चित्त ॥४॥ वोक्तं ॥ एवं दंतधावनं विधाय द्वादशांगुलं दंतकाष्ठं ॥ आयुर्बलं यशो वर्चः प्रजाः प
शुवसूनिच ॥ ब्रह्म प्रज्ञां च मेधां च त्वं नो देहि वनस्पते ॥ इति मंत्रेण ॥ दाय
च २ मुखदुर्गंधिनाशाय दंतानां विशुद्धये ॥ ष्ठीवनाय च गात्राणां कुर्वे हं दंत
(५) धावनं ॥ इति मंत्रं पठन् दंतान्संशोध्य स्नात्वा भस्मादि स्नानानि कुर्यात् ॥
मानस्तोके इति भस्म समादाय त्र्यंबकमित्यभिमंत्र्य ॥ ईशानाय नम इति
शिरसि ॥ तत्पुरुषाय नम इति मुखे ॥ अघोराय नम इति हृदये ॥ वाम
देवाय नम इति गुह्ये ॥ सद्योजाताय नम इति पादयोः ॥ प्रणवेन सर्वांगे ॥ स्ना शिव
त्वाचम्य ॥ गंधद्वारामिति गोमयमादाय ॥ अग्नसग्नामिति सर्वांगं विलिप्य ॥४॥

(4A)

स्नात्वाचम्य॥ बलित्थेतिभूमिंप्रार्थ्यमावोरिषदितिरवनित्वास्येनापृथिवीति
हृदमादायआयनेतेइतिदूर्वामादायगायत्र्याप्रोक्ष्यभूमौनिधाय त्रातारमिं
द्रमितिपूर्वेयमायसोममितिदक्षिणेतत्वायामीतिपश्चिमेवयंसोमइत्युत्त
रेतत्सूर्यंरोदसीत्युपरिष्टात्अधःपश्यसोपरीत्यधः॥ सहस्रशीर्षेतिशिर
सि॥ अक्षीभ्यांनइतिमुखेग्रीवाभ्यस्त्वाइतिग्रीवायांअंगेभ्यस्तइतिहृदये ना
भानाभिंनइतिनाभौ त्वामिंद्रसजोषसंइतिबाह्वोः सोमानंस्वरणमितिकक्ष्योः
यःकुक्षिरितिकुक्ष्योः बह्वीनांपितेतिपृष्ठेऊरुभ्यामितिऊर्वोः मेहनाद्वनं
करणादितिजान्वोः एतावानस्येतिपादयोः यस्यविम्बाइतिहस्तयोःअंगा

(5)

प्रायश्चित्त दंगादितिपुरुषसूक्ते नचसर्वाङ्गंविलिप्य अश्वक्रांते० शिरसाधा० भूमिर्धेनुर्ध० उ

॥५॥ द्धृतासिव० मृत्तिकेहन० मृत्तिकेब्रह्म० मृत्तिकेदेहि० मृत्तिकेप्राप्ते० तयाहतेन०

गतिं॥ एतैर्मंत्रैः सदूर्वामृदं शिरसि धार्य वक्ष्यमाणामंत्रैस्तीर्थंप्रार्थये

त्॥ हिरण्यशृंगंव० यन्मयाभुक्त० ... मनसा० तन्नइंद्राव० नमोग्नये०

यत्पांसुरं० अत्याशनाद्० तन्नो... सोहमपापो० नाकस्यपृष्ठ० य

श्चाप्सुवरुण० अवतेनिहयोः० याभवतः० इदंतेन्याभिः० आपोअस्मान्०

तत्त्वाभिर्निमज्ज॥ समुद्रज्येष्ठाः०४॥ एनोन्विद्र० ३॥ नरत्नमंदी०४॥ आपो शिव

हिष्ठा०३॥ इतिमार्जनंकृत्वा॥ इमंमेगंगेत्युदकमालोड्य ऋतंचेतितिस्र ॥५॥

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5A)

भिरघमर्षणंकृत्वाश्ववाहाभिसुखंस्थित्वोन्मज्जेत् ॥ इतिस्थानिकास्नानं ॥ आपोहिष्ठेतित्
चेनशुद्धोदकस्नानंकुर्यात् ॥ अथपंचगव्यस्नानानि ॥ गायत्र्यागोमूत्रं ॥ गंध
द्वारामितिगोमयेन ॥ आप्यायस्वेतिक्षीरेण ॥ दधिक्राव्णइतिदध्ना ॥ घृतंमिमि
क्षइतिघृतेन ॥ देवस्यत्वेतिवाक्यने[illegible]तेनकुशोदकेनस्नायात् ॥ स्त्रियस्तु
नि५ अमंत्रकस्नानानि ॥ एवंदशस्नाना[illegible]विधायस्नानांगतर्पणंविधायधौतेवास
सीपरिधायद्विराचम्य ॥ करिष्यमाण[illegible]प्रायश्चित्तांगभूतंविष्णुपूजनंविष्णु
श्राद्धंआद्यगोदानंचकरिष्ये ॥ विष्णुंसंपूज्य ॥ विष्णूद्देशेनत्रिभ्योऽधिकान्यु
ग्मान्ब्राह्मणानुपवेश्यसंपूज्य ॥ इदमन्नंयथाशक्तिसोपस्करंविष्णुश्राद्धसि

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(6)

प्रायश्चित्त ॥६॥ ध्यर्थं उपविष्टेभ्यो यथानामगोत्रेभ्यो ब्राह्मणेभ्य युष्मभ्यं संप्रददे ॥ इति संकल्प्य भोजयेत् ॥
आमान्नं निष्क्रयं वा दद्यात् ॥ इदं विष्णुश्राद्धसिध्यर्थं आमचतुष्टयं मलपाकविव
र्जितं तन्निष्क्रयभूतं द्रव्यं वा यथानामगोत्रेभ्यो ब्राह्मणेभ्यः युष्मभ्यं संप्रददे ॥ इति द
द्यात् ॥ इदमेव प्रायश्चित्तांगभूतं विष्णुश्राद्धं [illegible]धीयते ॥ गवां संगे षुति षंति भुवनानि च
तुर्दश ॥ यस्मात्तस्माच्छिवं मे स्यादिह [illegible] परित्र च ॥ इदं करिष्यमाण सर्वप्राय
श्चित्तांगभूतं आद्यगोदानं तन्नि[illegible]व्यं वा ब्राह्मणाय तुभ्यमहं संप्रददे ॥ इति
दद्यात् ॥ ततोग्निस्थापनपूर्वकं करिष्यमाण सर्वप्रायश्चित्तांगत्वेन व्याहृतिभिराज्य
होमं ब्रह्मकूर्चहोमं च करिष्ये ॥ तदंगत्वेन स्थंडिलादि० ॥ पापापहा विघ्नहृद्दशेन शिव
अष्टोत्तरशतं अष्टाविंशति वा आज्याहुतीर्जुहुयात् ॥ पंचगव्यं सुवर्णादिपात्रे ॥६॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(6A)

पश्चाद्दिपात्रे वा कुशोदकेन सहितं पंचगव्यं संपादनीयं ॥ ताम्रायागोमूत्रं पलं ॥ श्वे
तायागोमयं अंगुष्ठार्धपरिमितं ॥ कपिलायाः पयः सप्तपलं ॥ नीलायादधि
सप्तपलं ॥ कृष्णायाः घृतं पलमात्रं ॥ कुशोदकं पलं ॥ तेषाम् आदाने मंत्राः पूर्वोक्ताः
गायत्र्या० गंधद्वारां० आप्यायस्व० [illegible]व्णो० घृतं मिमिक्षे० आपोहिष्ठेति
कुशोदकं ॥ ततो यज्ञियकाष्ठेन ने[illegible]णवेन ॥ प्रणवेनाभिमंत्र्य ॥ सप्तपत्रै
र्हरितैः कुशैः दशाकृत्तीर्जुहुयात् ॥ [illegible] मंत्राः ॥ इरावतीधेनु० रेयेस्वाहा ॥
पृथिव्या इदं ॥ इदं विष्णु० विष्णव० मानस्तोके० रुद्राय इदं० ॥ ब्रह्म जज्ञानं० ॥ ब्रह्म
णइदं० ४ अग्नये स्वाहा ॥ अग्नय इदं ॥ सोमाय स्वाहा सोमायेदं० ६ तत्सवितुर्व० स

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai — Joint project of the

प्रजापतये०

प्रायश्चित पर्येदं० ७ ॐ स्वाहा परमात्मने० ८ भूर्भुवस्वाहा प्रजाप० ९ अग्नये स्विष्टकृते स्वाहा अग्न

॥७॥ ये स्वि० १० इति दशाहुतीः॥ शेषं समाप्य॥ सर्वप्रायश्चित्तांगत्वेन व्रतग्रहणं करिष्ये॥

(7) इति द्विजान्पृष्ट्वा तैः कुरुष्वेत्यनुज्ञातः प्रणवेन सर्वं पंचगव्यं पिबेत्॥ एतच्च गंगा

माहात्म्यान्नद्यादि तीरे नक्षत्रदर्शने॥ अशक्तौ गोमूत्रादि स्वल्पं ग्राह्यं

सर्वस्य पेयत्वात्॥ अस्मिन्नहनि न उपवासः कार्यः॥ हविष्यान्नमश्ने

केन॥ ततो विष्णुं स्मरन्निशामनयेत्॥ प्रक्रांतप्रायश्चित्तं कृत्वा उत्तरां

गानि कुर्यात्॥ मया आचरितस्य सर्वप्रायश्चित्तस्य उत्तरांगानि करिष्ये॥ शिव

नदंगहोमं कर्तुं स्थंडि०॥ पूर्ववद्व्याहृतिभिराज्यहोमं विधाय॥ मया कृत ॥७॥

(7A)

स्यसर्वप्रायश्चित्तस्य उत्तरांगभूतं विष्णुपूजनं विष्णुश्राद्धं अं त्यगोदानं च करिष्ये ॥
पूर्ववद्विष्णुपूजनं विष्णुश्राद्धं अं त्यगोदानं च कुर्यात् ॥ मयाकृतस्य सर्वप्राय
श्चित्तस्यांगत्वेन विहितानि दशदा[illegible]नि करिष्ये ॥ गोभूतिलहिरण्याज्यं वा
सोधान्यं गुडानि च ॥ रौप्यं लवण[illegible]दशदानान्यनुक्रमात् ॥ तेषां परि
माणं उक्तं शातातपीये कर्मविपा[illegible]वत्सामिता भूमिद्रोणत्रयास्तिलाः स्मृ
ताः ॥ कर्षमात्रं हिरण्यं स्यात् आ[illegible]माढकं ॥ वाससां त्रितयं दद्यात् गु
डं च पलषष्ठिकं ॥ निष्कत्रयमितं रूप्यं लवणं सार्धखारिका ॥ सार्धखारीमि
तं धान्यं परिमाणं प्रकीर्तितं ॥ खारी दश द्रोणाः ॥ एतत्सर्वं प्राजापत्याधिकवि

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

प्रायश्चित्त पये। नत्रिरात्रे॥ तत्रातु उपोषणत्रयमात्रमनुष्ठेयमित्याहुः॥ शक्तेन चांद्रायणं
॥८॥ कार्यं॥ तत्तस्त्रयः प्राजापत्याः॥ कर्मेश्वरार्पणं कुर्यात्॥ इति प्रायश्चित्तवि
(8) धिः॥ अथ दशदानमंत्राः॥ [illegible]॥ गवाम
गेषु तिष्ठंति भुवनानि चतुर्दश॥ यस्मात्तस्माच्छिवं मे स्यादिह लोके परत्र च॥
इति गोः॥ सर्वभूताश्रया भूमिर्वराहेण समुद्धृता॥ अनंतसस्यफलदा अतः शांतिं प्र
यच्छ मे॥ भूमेः॥२॥ महर्षेर्गोत्रसंभूताः काश्यपस्य तिलाः स्मृताः॥ तस्मादेषां प्र
दानान्मम पापं व्यपोहतु॥ तिलानां॥३॥ हिरण्यगर्भगर्भ०॥ हिरण्यस्य॥४॥ का शिव
मधेनोः समुद्भूतं सर्वक्रतुषु संस्थितं॥ देवानामाज्यमाहारमतः शांतिं प्रयच्छ मे॥ ॥८॥

Joint property of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(8A)

आज्यस्य॥५॥शरणंसर्वलोकानांलज्जायारक्षणंपरं॥सुवेषवस्त्रधारित्वमतःशांत॥वस्त्र
स्य॥६॥सर्वदेवमयंधान्यंसर्वोत्पत्तिकरंमहत्॥प्राणिनांजीवनोपायमतः॥धान्यस्य॥७
यथादेवेषुविश्वात्माप्रवरश्च जनार्दनः॥सामवेदस्तुवेदानांमहादेवश्चयोगिनां॥
प्रणवः सर्वमंत्राणांनारीणांपार्व[illegible]॥तथारसानांप्रवरः सदैवेक्षुर
सोमतः॥ममतस्मात्परांलक्ष्मीं द[illegible]उसर्वदा॥गुडस्य॥८॥प्रीतिर्यतः
पितृणांचविष्णुशंकरयोःसदा॥[illegible]नेत्रोऽद्भवं रौप्यमतः॥रौप्यस्य॥९
रसानामग्रजं श्रेष्ठं लवणं बलवर्धनं॥ब्राह्मणानिमित्तंसाक्षादतः॥ल
वणस्य॥१०॥एभिर्मंत्रैःसपरिमाणानिदशदानानिदत्वापरिमाणासाम

A joint project of The Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(१)

प्रायश्चित थ्येदक्षिणाचस्वशक्तितःशांतिःशातातपवचनात्स्वशक्त्यानिष्क्रयेदत्वाब्राह्मणान्भोज
॥१॥ येत्॥पंचगव्यंपिबेद्द्विजःक्षत्रियःशिरसिक्षिपेत्॥वैश्यस्यस्पर्शनंकुर्यात्स्त्री
शूद्रोदर्शनाच्छुचिः॥ ॥द्रोणप्रमाणमाह॥षट्पंचाशदधिकंपलशतद्वयं॥
२५६तदुक्तंभविष्यत्पुराणे॥पल[illegible]प्रसृतंद्विगुणंकुडवस्मृतं॥चतुर्भिः
कुडवैःप्रस्थःप्रस्थाश्चत्वारआढक[illegible]आढकैस्तैश्चतुर्भिश्चद्रोणस्तुकथि
शूर्प तोबुधैः॥कुंभोद्रोणद्वयंतद्वत्खारी[illegible]पाःस्युःषोडश॥पलंचकुडवप्रस्थआ
ढकाद्रोणमेवच॥धान्यमानेषुबोद्धव्याःक्रमशोमीचतुर्गुणाः॥द्रोणाःस्युः शिव
षोडशाःखारीविंशत्याकुंभउच्यते॥कुंभैस्तुदशभिर्वाहोधान्यसंख्याःप्र ॥१॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(9A)

कीर्त्तिताः॥ अन्यत्रापि॥ अष्टमुष्टिर्भवेत्किंचित्किंचिदष्टौ तु पुष्कलं॥ पुष्कलानि च चत्वारि आ
ढकः परिकीर्त्तिताः॥ चतुराढको भवेद्द्रोणः इत्येतद्द्रोणलक्षणं॥ ३॥ इति द्रोणपरिमा
णं॥ सुवर्णनिष्कप्रमाणं॥ वराटिकानां दशकद्वयं च सा काकिणी ताश्च पणाश्चतस्रः॥
ते षोडश द्रम्म इहावगम्यो द्रम्मैस्तथा षोड[illegible] निष्कः॥ दशार्धगुंजा प्रवदंति माषं मा
षाह्वयैः षोडशभिस्तु कर्षं॥ कर्षैश्चतु[illegible] पलं तुलाशतं तुलैश्चतुर्भिर्धटकप्रमा
णं॥ ग्रंथांतरे॥ सर्षपाष्टयवं प्रोक्तं य[illegible]ज मेव च॥ गुंजाद्वयस्यैकवल्लो वल्लश्च
त्वारि माषकं॥ माषाश्चतुष्टयं निष्कं निष्कत्रिषु तुलास्मृताः॥ तुलार्धमार्धकर्षं
च सुवर्णशतसंज्ञितं॥ ॥ कार्पासं कटिनिर्मुक्तं कौशेयं भोजने धृतं॥ क्षालना
च्छुद्धिमाप्नोति ऊर्णावातेन शुध्यति॥ रेतस्पर्शाः शवस्पर्शाश्च स्पर्शान्मूत्रपुरीषयोः॥

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

प्रायश्चित रजस्वलादिसंस्पर्शाहूर्ध्वं तेन शुध्यति ॥२॥ तैलाभ्यंगे प्रेतधूमे मैथुने क्षौरकर्मणि ॥ तावद्भ
॥१०॥ वति चांडालो यावत्स्नानं न कारयेत् ॥३॥ गृहे गृहाभिमुखं स्यात् अन्यत्राभिमुखं रवेः ॥
प्रवाहाभिमुखं विद्यात्स्नानमेवं द्विजोत्तम ॥४॥ शालग्रामशिलाचक्रतुलसीगा
(१०) त्रमार्जनं ॥ धेनुशंखोदकं सूक्तं मृष्टं [illegible] तीर्थकं ॥५॥ एकाहं समतिक्रम्य सं
ध्यावंदनकर्म च ॥ अहोरात्रोषितो भूत्वा गायत्र्याश्चायुतं जपेत् ॥६॥ द्विरात्रं द्विगु
णं प्रोक्तं त्रिरात्रं त्रिगुणं भवेत् ॥ ... परतश्चेत्स्यात् छूद्र एव न संशयः ॥७॥
राष्ट्रभंगे न्यपक्षोभे रोगार्ते क्षयसूतके ॥ संध्यावंदनविच्छित्तिर्न दोषाय कदा शिव
चन ॥८॥ देवाग्निद्विजवर्याणां कार्ये महति संस्थिते ॥ संध्याहानेन दोषोस्ति ॥१०॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(10 A)

यतस्तद्धर्मं साधयेत् ॥२॥ आपः स्वभावतो मेध्याः किं पुनर्वह्नि संश्रुताः ॥ अतः संतः प्रशंसंति
स्नानमुष्णेन वारिणा ॥१०॥ अभ्यंगे चैव मांगल्ये गृहे चैव तु सर्वदा ॥ शीतोदकेन न
स्नायान्न धार्यं गोपिचंदनं ॥११॥ अभ्यंगे सूतके चैव विवाहे पुत्रजन्मनि ॥ मांगल्येषु च सर्वेषु न
धार्यं गोपिचंदनं ॥१२॥ परशुरामप्रतापे ॥ अभ्यंगो जातकोद्वाहे त्रिपुंड्रं भस्मलेपनं ॥ नैव
कुर्युः सपिंडाश्च मुंडपोद्वासनावधि ॥१३॥ ...ने ॥ मासि मासि सपिंडानि अमावास्यां त
थाब्दिकं ॥ अन्नेनैव तु कर्तव्यं यस्य भार्या ... ॥१४॥ ब्रह्मवैवर्ते ॥ शिष्याश्च ऋत्विजोऽमा
त्याः सुहृदः शत्रवस्तथा ॥ श्राद्धे तु श्वशुरः श्यालो न भोज्या मातुलादयः ॥१५॥ रजस्वला
यां भार्यायां यो मन्नाहं परित्यजेत् ॥ सर्वे नरकमायांति यावदाभूतसंप्लवं ॥१६॥ स्मृतिरत्ने

२ स्मृतिसंग्रहे ॥ आब्दिके समनुप्राप्ते भार्या यदि रजस्वला ॥ पंचमेहनि तत् [illegible] त्कुर्यान्मृताहनि ॥ १८ ॥

प्रायश्चित्त बल्यां ॥ अज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा योन्यतां नाहं परित्यजेत् ॥ श्वानयोनिशतं गत्वा चांडालस्यान्नसंशयः ॥
॥३३॥ ५ ॥१७॥ इति भार्याकृत्यक विषयं ॥ अब्दादशादिनादर्वाग्यत्नु चलनं न विद्यते ॥ रजस्वला यदि
स्नाता पुनरेव रजस्वला ॥ १९ ॥ एकोनविंशतेरर्वागेकाहं स्यात्ततो द्व्यं ॥ विंशात्प्रभृत्यकृत
(११) रेषु त्रिरात्रमशुचिर्भवेत् ॥ २० ॥ अयं र [illegible] नेषधः ॥ केचिद्रजोदर्शनेपि यस्याः प्रा
गेवाष्टादशादिनादर्वाक्रजो ॥ निर्मलः [illegible] त्रिरात्रं ॥ ॥ प्राजापत्यलक्षणं मनुनो
क्तं ॥ त्र्यहं प्रातस्त्र्यहं सायं त्र्यहमद्यादयाचितं ॥ त्र्यहं परं च नाश्नीयात्प्राजापत्यम्प्र
कीर्तितं ॥ एकभक्तेन नक्तेन तथैवायाचितेन च ॥ उपवासेन चैकेन पादकृच्छ्रः प्र ॥राव
कीर्तितः ॥ यथाकथंचित्त्रिगुणः प्राजापत्योयमुच्यते ॥ इति याज्ञवल्क्यः ॥ एतदशक्तौ ॥११॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(11A)

तत्समस्यान्नायेनगवादिकंदद्यात्॥प्राजापत्येतुगामेकांतिस्रोवात्रात्त्यपेक्षया॥गामेकांपा
दकृछ्रेतुदद्याच्चैवंविचक्षणः॥गवामलाभेनिष्कंस्यात्तदर्धंपादमेववा॥इतिसंस्कारप
द्धतौप्रायश्चित्तं॥कृछ्रोदेव्ययुतंचैवप्राणायाम[illegible]शतद्वयं॥तिलहोमंसहस्रंतुवेदपार
यणंतथा॥शिरःसंशोषणेस्नानंसां[illegible]रासंख्यया॥द्वादशब्राह्मणाभोज्याः
पावकेष्टिस्तथैवच॥अन्यावापावम[illegible]ः सामान्याकुर्मनीषिणः॥तथायोज
नयात्रायांगोमूल्यंचतथैवच॥कृछ्र[illegible]तीचैवप्राजापत्याःप्रकीर्तिताः॥गो
मूल्यंधमाये॥द्वात्रिंशत्पणिकागावश्चतुःकार्षापणोवरः॥वृषेषट्कार्षापणका
अष्टावनडुहिस्मृतः॥दशकार्षापणाधेनोवत्सेपंचदशैवतु॥हिरण्येकार्षापणकः
पणानवतथाधिकाः॥वस्त्रेकार्षापणा[illegible]गोष्टेपणाद्वादशाविगो॥वृषल्यामथपं

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(12)

प्रायश्चित्त चाद्रान्मूल्यंकार्षापणंस्मृताः॥निष्कंपंचदशैवस्यात्कृच्छ्रेपंचशतानितु॥पंचकार्षापणाःप्रो
॥१२॥ क्तादोलायांषड्रथेस्मृताः॥ग्रहेष्टौकार्षापणकास्तास्त्रेकार्षापणस्मृताः॥तास्त्रेकार्षाप
णइतिमूल्याध्यायमकल्पना॥अधिकंकल्पयेन्मूल्यंन्यूनंवित्तानुसारतः॥कार्षा
पणोदक्षिणस्यांदिशिरोप्योप्रवर्त्तते॥पणो॥निबद्धः पूर्वस्यांषोडशैवपणाअपि॥
पादव्रतवस्त्रदानंकृच्छ्र [illegible]
धेनुतिलकांचनं॥पादहीनंतु गो[illegible]कृच्छ्रंगोमूत्रनंस्मृतं॥आरंभेसर्वकृच्छ्र
णांसमाप्तोचविशेषतः॥आज्येनैवहिशान्त्यग्नौजकुर्याद्व्याहृतीःपृथक्॥श्रा शिव
द्धंकुर्याद्घृतांतेचगोहिरण्यादिदक्षिणा॥अत्रगोहिरण्यादिदक्षिणादशादा ॥१२॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(12A)

नान्यवदक्षिणा॥ अत्रनकारोव्रतादावनुक्तंश्राद्धसमुच्चिनोति॥ अस्मिन्श्राद्धेदेवताम
हाविष्णुः॥ विधायवैष्णवंश्राद्धंसाकल्पंनिजकाम्यया॥ धेनुंदद्याद्द्विजेभ्योथदक्षि
णांचस्वशक्तितः॥ इतिशातातपवचनात्॥ सांकल्पेश्राद्धेतुकेषांचित्पदार्थानां
निवृत्तिरुक्ताश्राद्धचंद्रिकायांस्म[illegible]त्रीणिहोमोनदातव्यःपंचगव्यंतथैवच
तिपराशरः॥ स्त्रियःशूद्रस्यराजन्यश्च[illegible]पत्यंसमाचरेत्॥ पंचगव्यंचकुर्वीतिब्र
तंचीर्त्वातुशुध्यति॥ अत्रस्त्रीशूद्रयोः[illegible]त्तनिषिद्धत्वात्पंचगव्येविकल्पः॥ होम
स्तुशालाग्नौनिषिद्धत्वात्ब्राह्मणद्वारालौकिकाग्नौभवेदितिमहार्णवः॥ ॥
इतिप्रायश्चित्तविधिः॥ शके १७ प्रमाथीपौषकृष्णैकादश्यांपांडुरंगेणलिखितं॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(13)

प्रायश्चित्त शिशोरभ्युक्षणंप्रोक्तंबालस्याचमनंस्मृतं॥रजस्वलादिसंस्पर्शेस्नानमेवकुमारके॥प्रा
॥१३॥ क्चूडाकरणाद्बालःप्रागन्नप्राशनाच्छिशुः॥कुमारकस्तुविज्ञेयोयावन्मौंजीनि
बंधनं॥२॥ ॥ग्रहणांतरितस्यपूर्वमेकं[illegible]तद्व्यहेद्वैगुण्यंभवतीतिशिष्टाः॥पठं
तिचलघुप्रत्येवंवर्तं॥दातव्यामिति[illegible]॥वक्तव्यंकुत्रापिक्वचित्॥अहोरा
त्रमतिक्रम्यतद्दानंद्विगुणंभवेत्॥[illegible]रंपर्वसुस्याच्छतंचंद्रग्रहेभवेत्॥
सूर्यग्रहेसहस्रंतन्मरणानंतकंस्मृतं॥[illegible]॥ग्रंथांतरेऽवव्यणनं॥लाजाघाप
थसनालिकेररसलिलमूत्रजलेकांजिकेद्वात्रिंशत्पलकःपलेघृतामितुःप्रस्थेगुडःसं ॥१३॥
मतः॥तैलक्षौद्रघृतपुष्कसंज्ञानिपलेर्द्धप्रस्तुपंचोत्तरेःप्रस्थक्षीरगतौडुधीनगादत्तास्त्रिंशत्पलेरेवतु॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com